

STIG-BJÖRN LJUNGGREN:

Den ofrivillige direktören

En morgon vaknade litteraturvetaren P J Anders Linder och befann sig förvandlad till VD för SAF:s kennelklubb Timbro.

– Bittra öde! tänker man över denna händelseutveckling. Varför hamnar en människa som älskar litteratur och fri debatt på ett sådant jobb? Vilka omständigheter tvingar den intellektuelle konversatören till att framlida sin tid på ständiga sammanträden och som medlare i revirstrider och personalkonflikter? Och varför tvingas se uppmärksam ut på alla luncher med diverse viktigpettrar och träkmånsar. Varför utsätta sig för detta när det finns en soffa och en god bok? Varför administration när det finns fritt tänkande?

STIG-BJÖRN LJUNGGREN är fil dr, debattör och driver företaget folkhemsstudier.

Men vi ska veta att det knappast är ett ämbete han strävat efter, utan här handlar det om tillfälligheternas spel. När P J lämnade den goda cigarr som det fria läsandet och skrivandet är, var syftet blott att utan större åthävor glida in som vice direktör på Timbro – inte att bli högste hönset.

Bakgrunden är helt odramatisk,

även om det är många biljardbollar som studsat över bordet innan Linder hamnade där han hamnat. Så här gick det till:

Janeriks fel

När den gamle timbrochefen Mats Johansson lämnade chefsstolen för att bli fri debattör, tog moderatpolitruken Odd Eiken över. Från Svenska Dagbladets ledarsida rekryterades P J Anders Linder för att sitta snäppet nedanför Eiken. Men när Eiken snabbt tackade för sig och gick vidare till jobb som SAF:s nye informationsdirektör – efter Janerik Larsson som gett sig iväg till det riktiga näringslivet (hos Stenbeck) – fick P J helt enkelt kravla upp ett snäpp.

Alltihop är alltså Janerik Larssons fel. Och därmed upprepades historien en gång till, ty det var Larsson som en gång rekryterade P J till SAF, efter att ha träffat honom på

en middag hos den svenskamerikanske statsvetarprofessorn Claes G. Ryn.

Begrundar man hur tillfälligheterna – och personkontakterna – styr tillvaron i den politiska (och kvasipolitiska) världen kan man egentligen ställa en mer övergripande fråga:

”

P J vet vad som väntar. De pressklipp som Timbro får in vittnar om den mytologi som vänstern kommit att etablera. Av sina belackare uppfattas Timbro som en slags sofistikerad reklamorganisation med uppgift att förvrida huvudet på folk.

”

Vad gör en lärarunge från Värnamo i den här världen? Varför inte gå den akademiska banan, fullborda studierna i Lund med en doktorsexamen, skaffa eget forskningsprojekt och etablera sig som en komposthög vid någon universitetsinstitution, för att mot en struntlön involvera sig djupt i könskvotering och intriger?

Inte föräldrarnas fel

Förklaringen till att P J Anders Linder hamnade i timbrosmeten överhuvudtaget är inte föräldrahemmets fel, där fanns inte partipolitiken speciellt närvarande. Sannolikt är P Js bana – precis som

när det gäller Timbro rent allmänt – egentligen bestämd av 1968 års händelser.

Visserligen har P J – till skillnad från sina företrädare – själv inga direkta erfarenheter av 1968 års uppror. P J är född först 1962 och kom därför att klara sig från det värsta traumat.

Men. Där finns initialerna ”P J” som ett indirekt minne från 1968. P J står för Per John och har tillkommit för att urskilja denne Anders Linder från en namne – en av de värsta representanterna för vilse-i-pannkakan-västern.

Kärlek till hjälteböcker

Att vara uppvuxen med Svenska Dagbladet, Expressen och High Chaparral – och att vara namne med en mediabolsjhevik – är dock inte tillräcklig förklaring till varför denne yngling hamnat i högerns idétank.

Kanske är det P Js kärlek till hjälteböcker – litteratur med en smula romantik och fantasi – som fällde utslaget. Ett av de första politiska minnena som P J kan erinra sig är konfrontationen med Ordfronts historiebok i serieform – ett alster han instinktivt tyckte mycket illa om eftersom det försökte göra det ärofulla och roliga till en tråkig redovisning för produktivkrafternas tillväxt.

Kanske är det här någonstans som den blivande Timbrochefen får sin bana bestämd. P J älskar böckerna

och den känsla av storhet som dessa kan förmedla. Så kommer vänsterpatrasket in och försöker göra det fantasifulla till något ideologiskt rent och politiskt korrekt. Och om dåliga människor hotar det godas ideal, så måste också de goda organisera sig och slå tillbaka.

Vägrar stiga i graderna

Därför var kanske inte steget så långt från studierna i Lund till Fria Moderata Studentförbundet. Där blir P J snart vice ordförande. Dock vägrar han att stiga ytterligare i graderna, trots att övertalningsförsöken är intensiva; förbunds-kamraterna reser över till USA, där P J befinner sig, för att sätta på tumskrubarna och släpa upp honom på tronen. Men P J vägrar. Det gör han dock inte när Per Unckel ringer och frågar om P J skulle vilja vara så vänlig att ingå i en moderat idégrupp under ledning av professor Zetterberg. Sedan blir det statsrådsberedningen under den Bildtska ministären och ytterligare programarbete. Och så småningom ledarredaktionen på Svenska Dagbladet.

Och hela historien utspelas utan att P J tvingas förvärva partibok. Det är snyggt jobbat och tyder på att denne litteraturvetare inte tänker låta sig deformeras av omständigheterna, även om han gärna flyter med.

Att det fungerar beror nog på att P J Anders Linder tillhör den grupp

inom högern som är flexibel och öppen i sitt tänkande. Han är ingen dogmatiker eller ryggmärksmoderat. Han är också omöjlig att placera in i ett ideologiskt fack. Nyliberal? Ja, lite. Konservativ? Det också! Konservativ ibland, liberal ibland. Det beror på. P J har femtio böcker av Sven Stolpe bakom sig, men kan ändå tillstå att han har sympati för en del libertarianska ståndpunkter. Den etikett som fastnar någorlunda på P J är således liberalkonservativ.

Denne nyfikne och eklektiske liberalkonservative person har således kommit att bli en av landets makthavare och han ska med jämna mellanrum springa över vänsterns klinga som VD för SAF:s konspiration mot folkhemmet. Hur går det?

Arena för förnyelse

P J vet vad som väntar. De pressklipp som Timbro får in vittnar om den mytologi som vänstern kommit att etablera. Av sina belackare uppfattas Timbro som en slags sofistikerad reklamorganisation med uppgift att förvrida huvudet på folk. Den ideologiproduktion som Timbro representerar skulle vara simpelt konstruerad för att reproducera kapitalismen och undergräva välfärdsstatens naturliga utveckling. Inget annat.

Men Timbros nya projekt, "Rötter", visar vad organisationen egentligen – i första hand – sysslar med. Nu handlar det om att lyfta

fram det goda i partiernas historia och hjälpa dem att hitta tillbaka till sig själva. Timbro vill skapa en arena för alla som vill förnya Sverige. De anställer centerpartister. De tar hit vettiga socialdemokrater från utlandet. De ger ut socialdemokraten Erik Hörstadius.

Detta handlar inte om att destabilisera den politiska överbyggnaden. Det handlar snarare om att förbereda restaureringsarbetet – eftersom partierna själva är bäst på att göra sig själva omöjliga och ständigt bevisar sin oförmåga att hjälpa sig själva. De har inte viljan att se sig själva utifrån. Därför måste de ha hjälp.

Och när partisystemet slutligen faller samman kan den nya tidens politiker gå över till grabbarna på "Sturekompaniet" och fråga hur det går till. P J kommer att stå där med öppna armar för att motta alla progressiva krafter.

Sammansatt personlighet

Eftersom P J Anders Linder är en ganska sammansatt ideologisk personlighet – som inte har några problem att föra dialog med sig själv

– är han sannolikt rätt person att slutföra Timbros "rot-projekt".

Ty P J är liberalkonservatismen personifierad. Han kan tala mot jämlikheten som slätstrukenhetens ideal. Men han kan också tala för att den svenska jämlikhetsandan – att vi inte tittar ner i marken när vi talar med chefen – också har en god sida, väl värd att bevara.

Det ideologiskt sammansatta i P J Anders Linders fall kan också illustreras med den vy han har från lägenheten i Solna. Den består av en fullständigt magnifik och bedårande utsikt över norra stambanan och den stora rangerbangården (inklusive ett skrotupplag). Där ligger således hela industrialismen till beskådan från det linderska matbordet, något som alla vi moderna människor förstår att uppskatta.

Både järnväg och slott

Borde inte denna utsikt därför passa som hand i handske för en bolagshögerns representanter? Är inte detta betydligt bättre än den slottsmiljö, eller småstadskänsla, som den letargiske konservative skulle föredra?

Nej, inte för P J Anders Linder. Faktum är nog att han skulle vilja ha bägge, såväl järnväg som slott.

Och kanske är det just denna önskan om såväl det moderna som de gamla goda tiderna som är den liberalkonservatives styrka – och svaghet?